

*Жукевич Марина Володимирівна,
студентка, спеціальність «Біотехнології та біоінженерія»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: Радченко Людмила Сергіївна,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

НОВИЙ ПІДХІД ДО АГРАРНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ «ЗЕЛЕНОГО КУРСУ» ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

«Європейський Зелений Курс» (ЄЗК) – це амбітний план Європейського Союзу (ЄС), спрямований на досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. В рамках цієї ініціативи значна увага приділяється реформуванню аграрного сектора, який має стати більш стійким, екологічно чистим і ефективним. Реформування включає скорочення використання хімічних добрив, перехід до органічного землеробства, збереження біорізноманіття та розширення сталих практик ведення сільського господарства. Для України, яка є одним із найбільших експортерів аграрної продукції в світі, впровадження принципів «Зеленого курсу» представляє як нові можливості, так і серйозні виклики.

Одним із ключових моментів ЄЗК є стратегія «Від лану до столу». Її суть полягає у запровадженні таких пунктів як: чиста енергія, кліматична дія, будівництво та реновація, стійка промисловість, стійка мобільність, зменшення забруднення довкілля, біорозмаїття, стійка аграрна політика, задля створення балансу в симбіозі людей і природи. До основних положень цієї стратегії входить

обмеження використання пестицидів (25%) до 2030 року та обсягів застосування добрив (20%), а також зниження використання антибіотиків у тваринництві (50%) [2]. Отож, у ЄС активно обговорюють впровадження процесу коригування вуглецю на кордоні (СВАМ). Україна пропонує врахувати наш особливий статус – адже ми вже взяли на себе зобов'язання гармонізувати законодавство з європейським. Якщо Україні підуть назустріч і врахують національну специфіку, це може дати українським експортерам переваги перед іншими країнами. Однак, якщо Брюссель займе жорстку позицію, СВАМ може перетворитися на серйозну перешкоду для українського експорту. Проблема в тому, що повні наслідки «зелених» ініціатив ЄС стануть очевидними лише через кілька років. Ситуація непростя: з одного боку – потенційні переваги, з іншого – ризик додаткових бар'єрів. Все залежатиме від того, наскільки розуміюче ЄС підійде до нашої країни [1].

Європейський зелений курс є довгостроковою ініціативою, його реалізація суттєво впливатиме на партнерів ЄС, що вимагає ретельної підготовки. Вони мають діяти на випередження у відносинах із ключовими міжнародними гравцями, такими як Китай, США, Саудівська Аравія. Раніше поставлені цілі щодо «озеленення» здавалися малореалістичними, та 2020 рік став кардинальним. Про намір досягти так званої кліматичної нейтральності заявили Японія, Південна Корея та Австралія. Китай також підтримав цей курс, однак очікує, що період реалізації буде довше.

У результаті в 2019 році Україна оголосила про зацікавленість щодо участі у впровадженні ЄЗК, зокрема, у приєднанні до зусиль ЄС щодо досягнення кліматично нейтральної економіки. Крім того, ми заявили, що будемо вносити до ЄС конкретні пропозиції у цій галузі [2]. Уже 21 січня 2020 року Міненерго представило проект довгострокової концепції переходу на відновлювані джерела енергії. Відповідно до розробок відомства, запропонований план містить реалістичні та збалансовані заходи з модернізації енергетичного сектору. За офіційними оцінками, заплановані трансформації враховують як економічні можливості країни, так і соціальні аспекти, що робить їх здійсненними у довгостроковій перспективі. Концепція передбачає поступовий перехід до екологічно чистої енергетики протягом наступних 30 років.

Ще одним пріоритетом для України у рамках ЄЗК є контроль за забрудненням Чорного моря для збереження його біорозмаїття та підтримки і відновлення функцій екосистеми. Критичним для України є зниження рівня забруднення пластиком Чорного моря (83% морського сміття, знайденого в Чорному морі, складає пластик) [2].

Важливо працювати над розширенням програм моніторингу сміття, включаючи мікропластик, який становить найсерйознішу загрозу для фауни і флори Чорного моря. Україна бере активну участь у реалізації Спільного морського порядку денного для Чорного моря (СМПДЧМ) та Стратегічної програми досліджень та інновацій для Чорного моря (СПДІ-SRIA) для досягнення еко-цілі – здорові морські та прибережні екосистеми Чорного моря.

Хотілось би зазначити, що серед головних викликів, які стоять перед Україною, слід виділити підвищення витрат на аграрне виробництво, оскільки

перехід до екологічних стандартів потребує значних інвестицій у нові технології та сертифікацію. Існує також ризик втрати доступу до ринків ЄС, якщо українська продукція не відповідатиме встановленим екологічним нормам. Необхідним є і розвиток циркулярної економіки, що передбачає нові підходи до управління відходами, підвищення ефективності використання ресурсів та впровадження екологічно безпечних аграрних практик.

Попри виклики, «Зелений курс» відкриває для України й значні можливості. Насамперед, це перспективи розширення сегменту органічної продукції, що може стати конкурентною перевагою на європейському ринку. Україна також має змогу отримати фінансування від міжнародних програм, зокрема «Горизонт Європа», які спрямовані на підтримку екологічних ініціатив та аграрних інновацій. Окрім того, цифровізація сільськогосподарських процесів і розвиток смарт-агроінновацій сприятимуть підвищенню ефективності та екологічної безпеки агровиробництва.

Відповідаючи на світові виклики, наша країна робить ставку на екологічно орієнтоване оновлення економіки. Ми прагнемо досягти цього через: перехід на низьковуглецеве виробництво, впровадження замкнутих виробничих циклів, збереження природних ресурсів, мінімізацію шкідливих викидів [1].

Цей підхід, узгоджений з європейськими стандартами, не лише підвищить конкурентоспроможність української економіки в найближчі роки, але й принесе значні соціальні блага. Серед них – покращення здоров'я населення, збереження екосистем, підвищення стійкості до кліматичних змін та стихійних лих.

Висновки. Отже, «Європейський Зелений Курс» представляє як виклики, так і можливості для українського аграрного сектору. Для успішного переходу до сталого сільського господарства Україні необхідно вжити комплексних заходів, включаючи оновлення законодавства, фінансову підтримку фермерів, розвиток інфраструктури та підготовку кадрів. У разі успішної реалізації цих заходів Україна зможе не лише відповідати вимогам ЄЗК, але й значно підвищити конкурентоспроможність своєї аграрної продукції на європейському та світовому ринках.

Література:

1. Європейський зелений курс: можливості та загрози. URL: <https://dixigroup.org/storage/files/2020-05-26/european-green-dealwebfinal.pdf>
2. Вплив Green Deal на Україну. Дослідження. URL: <https://expro.com.ua/novini/green-deal-ukrana-predstavili-dosldjennya-schodo-modelyuvannya-defcitu-v-energosisistem-ukrani>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.